

DAALHUIZEN-ZUIL (in Velp bij Arnhem)

Op voorstel van de bekende geschiedschrijver Gerard van Hasselt (1751-1825), destijds bewoner van Daalhuizen, is het Waterloo monument opgericht ter herinnering aan Quatre-Bras. Het opschrift: *Aan den jonge held Willem G.L. Pr. van Oranië en alle zijne brave wapenbroeders van 1815 toegew.* Het monument staat bij de vijver van Daalhuizen aan de Arnhemsestraatweg.

Van 1795 tot 1813 ging Nederland gebukt onder de Franse overheersing.

Tijdens de slag om Velp op 24 november 1813 waarin de Fransen door de Pruisen worden verdreven, speelt Daalhuizen een belangrijke rol.

De Fransen vormen hun laatste carré bij de bocht van Daalhuizen en het Lange Water. Ze werden tot in Arnhem teruggedreven. Na deze strijd was het dorp geruïneerd.

De bij Daalhuizen gevallen werden begraven naast de muur van de vroegere moestuin.

In het Staatkundig Dagblad van dinsdag 7 december 1813 staat het bericht dat Mr. Gerard van Hasselt op 4 december de Velpenaren heeft opgeroepen tot het bijwonen van een

openluchtvergadering om 13.00 uur op de heide tussen Rozendaal en Daalhuizen. Hier wordt

besloten om een delegatie bestaande uit de heren Van Spaen van Biljoen, Van Eck van

Overbeek, Wilbrink, Hulstein en Van Burgh naar Den Haag te sturen, om de Prins van

Oranje namens de gemeente Velp geluk te wensen met zijn terugkomst in het vaderland.

Verder wordt besloten om ter nagedachtenis van Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Willem

V tussen Rozendaal en Daalhuizen een onkostbaar, maar duurzaam Monument te stichten.

Een gedenkteken voor Prins Willem V komt er niet, maar wel een monument voor zijn

kleinzoon. Het optreden van de latere koning Willem II in de veldslagen bij Quatre Bras,

Waterloo, Hasselt en Leuven tegen Napoleon inspireerde Mr. Van Hasselt in 1815 tot het

oprichten van een "monument ter ere van de Kroonprins en zijn medehelden".

Het is een eenvoudig vierkanten zuil "monument ter ere van de Kroonprins en zijn medehelden", na de overwinning op de Fransen bij Waterloo. Aan een kant heeft het een rechthoekige gietijzeren plaquette met boven genoemde tekst. Op de andere zijden zijn schildvormige plaquettes aangebracht met opschriften : 'Eendracht heeft macht, Eendracht geeft macht, Eendracht de rijke kracht.'

Het monumentje werd gemetseld in 1815, ter ere van de Prins van Oranje die betrokken was bij de Slag bij Waterloo waar Napoleon werd verslagen, waarna het Koninkrijk der Nederlanden werd opgericht.

In 1857 is het landgoed eigendom geworden van mr. E.A. de Roo van Mestwaas, die het huis Daalhuizen lieten bouwen. Zijn neef de Roo van Capelle werd daarna eigenaar. Zijn weduwe liet links van het huis een nieuw huis bouwen: "Dordt Wyck", waar zij met haar zoon W.R.C. de Roo ging wonen.

In de Arnhemsche Courant d.d. 23-08-1943 wordt vermeld dat het monument op het landgoed Daalhuizen is gerestaureerd door de goede zorgen van mevrouw de douairière W.P.M. de Roo van Capelle. Het was met klimop begroeid, doch is thans geheel zichtbaar geworden, aldus de krant.

Samen met de Commissie Oranjes in Velp neemt Velp voor Oranje in 2009 het initiatief om de ontbrekende ijzeren schildjes van het monument opnieuw te laten maken en het metselwerk te laten herstellen. Dit als viering van het 115 jarig jubileum van Velp voor Oranje. Ir. Ben van Schaik weet maten, teksten en lettertypes van de verdwenen ijzeren schildjes te achterhalen. De ingemetselde geweerkolven en kanonskogels worden geconserveerd. Een en ander kon worden uitgevoerd dankzij een royale donatie van o.a. De Geërfden van Velp en het Bouwfonds Cultuurfonds. Het Jubileumfeest vindt plaats 115 jaar na de oprichtingsdatum 16 juli 1914 van de Oranjevereniging.

Leerlingen van basisschool De Arnhorst onthullen het monumentje, samen met burgemeester Petra van Wingerden-Boers, nadat in een openluchtspel door ruim 150 kinderen de Franse soldaten werden verdreven uit Velp (in 1813). Eregast bij het feest is de directeur van het Koninklijk Huis Archief, drs. Ph.C.B. Maarschalkerweerd. Hij vertelde dat er in Nederland nog slechts drie monumenten herinneren aan de Slag bij Waterloo: in Velp, bij kasteel Amerongen en bij paleis Soestdijk.

Gedurende de maand augustus was er een openluchttentoonstelling in het park met afbeeldingen en teksten over de Franse tijd in Velp. De tentoonstelling en een boekje over dat onderwerp is samengesteld door Peter Kamper sr en Nelleke den Boer-Pinxter. Aan dit boekje 'Oranjes in Velp' en aan de organisatie van de feestelijkheden hebben zowel de Belangenvereniging Daalhuizen-Velp als de Wijkvereniging Daalhuizen-Oost meegewerkt.

Ter gelegenheid van 200 jaar Koninkrijk werd zondag 1 december 2013 bij Landgoed Rhederoord in De Steeg de historische veldslag uit 1813 nagespeeld, het verdrijven van de Fransen in het kader van '200 jaar Koninkrijk – het ontzet van de Veluwezoom'. Er werden ook kransen en bloemen gelegd bij het Waterloo-monument in Velp.

De viering van 200 jaar Koninkrijk (2013-2015) in 2015 was de aanleiding om het Waterloo-monumentje grondig te restaureren. Het ijzerwerk is in 2009 hersteld, maar het bakstenen zuiltje brokkelde steeds verder af. Stichting Velp voor Oranje en de huidige bewoner op Daalhuizen, Jan Snellenburg, namen het initiatief voor een complete restauratie van het monument. Onder leiding van Ir. Ben van Schaik van de Commissie Oranjes in Velp werd het monumentje door restaurateurs volledig afgebroken en met de originele stenen opnieuw opgebouwd. Medefinanciers: Gemeente Rheden, Provincie Gelderland, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Martens van Sevenhoven en Stichting Nederlands Patriciaat. Op

initiatief van fotograaf Marc Pluim is er een 'tijdscapsule' ingemetseld: een PET-flesje met oranje dop met foto's, de geschiedenis van het monumentje en euromunten.